

□ Alen til Taksten 24, medens 1 Td. Hartkorn i det øvrige Land udgør 72,000 □ Alen til samme Takst, svarer den nævnte Sum til 4,688 Kr. pr. Tønde almindeligt Hartkorn. (Lægges Kapitelstaksten for sidste Aar 7 Kr. 6 Øre pr. Tønde Havre til Grund for Beregningen, udgør Afgiften for Aaret 6,446 Kr. 93 Øre, som kapitaliseret med 25 bliver 161,173 Kr., hvilket svarer til 3,508 Kr. pr. Tønde bornholmsk Hartkorn og 5,092 Kr. pr. Td. almindeligt Hartkorn.) Efter Statistisk Aarbog for Aaret 1904 udgør Gennemsnitsprisen for solgte Selvejergaarde og Arvefæstegaarde, fraregnet Tvangsauktioner og Familiesalg for Aarene 1895—1899 ... 5,230 Kr. pr. Tønde Hartkorn. Naar Gennemsnits-Salgssummerne for Landejendomme i fuld Drift med paaværende Bygninger kun er 5,230 Kr. pr. Tønde almindeligt Hartkorn, kan det vel ikke bestrides, at 4,688 Kr. (5,092 Kr.) pr. Tønde Hartkorn for ubebyggede, raa, uopdyrkede Lyngmarker eller Hedejorder maa være et altfor højt Vederlag for disse. En yderligere Paavisning af dette skulde synes unødvendig. Vi skulle dog endnu tillade os et Par Sammenstillinger:

4. Af Redegørelsen Side 15 fremgaar, at Købesummen for de bortsolgte isolerede Parceller er langt lavere, skønt der for enkelte af de afhændede isolerede Parceller var opnaaet Priser, der varierede fra 890 Kr. til over 20,000 Kr. pr. Tønde Hartkorn, jfr. Redegørelsen Side 15 Notaaen. At der for enkelte Parceller er opnaaet en saa høj Købesum, maa skyldes saa særlige Omstændigheder, at disse Salg absolut maa holdes ude af Beregningen, naar man vil opnaa et Resultat til Sammenligning. Imellem de isolerede Parceller var der for øvrigt enkelte Arealer af betydelig Værdi. Spellingemosen Matr. Nr. 110a i Rø Sogn af Hartkorn 4 Td. 3 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. blev saaledes med en paalagt aarlig Arvefæsteafgift af 24 Tønder Havre solgt ved en den 26. Juni 1866 afholdt Auktion for en Købesum af 7,900 Kr. Naar Arvefæsteafgiften beregnes som ovenfor til 6 Kr. 50 Øre pr. Tønde og kapitaliseres med 25 udkommer 3,900 Kr. Købesummen og den kapitaliserede Afgift udgøre altsaa 11,800 Kr., eller 2,665 Kr. pr. Tønde Hartkorn. Hundsemyremose, Matr. Nr. 121 s i Poulsker Sogn og Matr. Nr. 156 og 236 i Bodilsker Sogn tilsammen med Hartkorn 3Tdr. 2 Skp. , Fdk. 1½ Alb., der blev solgt ved en den 14. December 1874 afholdt Auktion for 95,420 Kr., er formentlig ogsaa medregnet i Opgørelsen over den Købesum, der indkom for de afhændede isolerede Parceller, uagtet denne Ejendom ikke kan henregnes til eller sammenlignes med Udmarksjorderne. Købesummen for samme udgør jo ogsaa 29,219 Kr. pr. Tønde bornholmsk Hartkorn. Vi savne Materiale til at paavise, hvormeget der er opnaaet for de isolerede Parceller, naar Afgiften af samme beregnes paa samme Maade, som foran er gjort for de tillagte Jorder, hvorfor vi tillade os at henstille, at denne Beregning maa blive udført til Sammenligning og saaledes, at de Ejendomme, hvorfor der er opnaaet eksceptionelle Købesummer, lades ude af Betragtning.
5. Ved en af Bodilsker Kommune i Aaret 1867 iværksat Afhændelse af 19 Udmarkslodder af væsentlig samme Beskaffenhed som de af Staten bortarvefæstede tillagte Jorder i Bodilsker Sogn, opnaaede Kommunen kun en Købesum af 3,777 Kr. eller 1,678 Kr. 66 Øre pr. Tønde Hartkorn, da Loddernes samlede Hartkorn udgjorde 2 Td. 2 Skpr., skønt disse Lodder vare beliggende Side om Side med de bortarvefæstede tillagte Jorder i Bodilsker Sogn, jfr. det i Aaret 1879 indgivne Andragende.
6. Ved de i Aarene 1867—1870 stedfundne Salg af betydelige Arealer af Sognenes Udmarksjorder, blev disse solgte til Købesummer, der vare omtrent 100 pCt. under den Pris, hvortil desaa kaldte tillagte Jorder af Staten vare afhændede til Arvefæste, jfr. Redegørelsen Side 15. Naar det paa det anførte Sted i Redegørelsen gøres gældende, at denne Sammenligning ikke kan tillægges afgørende Betydning, fordi Priserne kunde være blevne stærkt trykkede ved de stedfundne store Afhændelser, maa vi bemærke, at de sidste Afhændelser næppe vare større end de af Staten i Begyndelsen af Halvtredserne iværksatte Bortfæstninger til Arvefæste af de saakaldte tillagte Jorder, og at Priserne paa Jord var langt højere i Slutningen af Tredserne end i Begyndelsen af Halvtredserne.
7. Redegørelsen Side 9 viser, at Gaardmændene ikke vare videre villige til at modtage raa Jord (de saakaldte tillagte Jorder) som et Tillæg til Arvefæstet. Et ret godt Bevis for, at Afgiften for disse Jorder var ansat for højt.
8. Flere af de isolerede Parceller kunde først faas afhændede, efter at den af Kommissionen fastsatte Afgift var bleven betydelig nedsat. For nogle isolerede Parceller i Bodilsker Sogn (Matr. Nr. 201, 202 og 203) maatte Afgiften saaledes nedsættes fra 18 Td. 5 Skpr. 2 Fdkr. Havre til 6 Td. Havre. forinden det lykkedes at faa dem solgte. Ved Salget opnaaedes der desuagtet kun en kontant Købesum for samme af 164 Kr.